

STEČAJNI POSTUPAK PREMA PROPISIMA REPUBLIKE HRVATSKE

Čule, Josipa

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:925183>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)



SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD
STEČAJNI POSTUPAK PREMA PROPISIMA
REPUBLIKE HRVATSKE

Mentor: Doc. dr. sc. Ratko Brnabić, dipl.inr

Studentica: Josipa Čule, 4130944

Split, rujan, 2017.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	4
1.1. Predmet istraživanja i ciljevi rada.....	4
1.2. Metode rada.....	4
2. OPĆE ODREDBE.....	4
2.1. Općenito.....	4
2.2. Ciljevi predstečajnog i stečajnog postupka.....	5
2.3. Predstečajni i stečajni dužnik.....	5
2.4. Predstečajni i stečajni razlozi	9
3. STEČAJNI POSTUPAK.....	10
3.1. Tijela stečajnoga postupka.....	10
3.2. Osobe ovlaštene (i dužne) na podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka.....	12
3.3. Otvaranje stečajnoga postupka.....	13
4. UPRAVLJANJE STEČAJNOM MASOM I UNOVČENJE STEČAJNE MASE	14
4.1. Osiguranje stečajne mase.....	14
4. 2. Odluka o unovčenju.....	15
4.3. Prodaja imovine dužnika kao cjeline.....	16
4.4. Unovčenje predmeta na kojima postoji različno pravo.....	17
5. NAMIRENJE STEČAJNIH VJEROVNIKA.....	17
5.1. Utvrđivanje tražbine.....	17
5. 2. Dioba.....	18

5. 3. Zaključenje stečajnoga postupka.....	18
5.4. Obustava stečajnoga postupka.....	19
6. STEČAJNI PLAN.....	20
6.1. Priprema stečajnoga plana.....	20
6.2. Prihvaćanje i potvrda stečajnoga plana.....	23
6.3. Učinci potvrđenog stečajnoga plana i nadzor nad njegovim ispunjenjem.....	23
7. OSOBNA UPRAVA.....	24
8. OSLOBOĐEN OD PREOSTALIH OBVEZA.....	25
9. POVEZANA DRUŠTVA.....	25
10. MEĐUNARODNI STEČAJ.....	26
11. SKRAĆENI STEČAJNI POSTUPAK.....	27
12. STEČAJNI POSTUPAK NAD IMOVINOM PRAVNE OSOBE KOJA JE PRESTALA POSTOJATI.....	29
13. UPIS STEČAJNE MASE U SUDSKI REGISTAR.....	31
14 . PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	32
14. 1. Podzakonski akti.....	32
14.2. Drugi zakoni.....	32
14.3. Prijelazne odredbe.....	32
14.4. Stupanje na snagu.....	34
16.LITERATURA.....	35
15. ZAKLJUČAK.....	36

1. UVOD

1.1. Predmet istraživanja i ciljevi rada

Tema ovog rada je stečajni postupak prema propisima Republike Hrvatske. Ciljevi rada su provesti analizu bitnih značajki stečajnog postupka kako bismo utvrdili postoji li mogućnost ozdravljenja društva koje je u stečaju.

Stečajni zakon (Nar. nov., br. 71/15) stupio je na snagu 1. rujna 2015. U pravilu, on sadržava strukturu do sada važećeg Stečajnog zakona. Njime se institut stečajnog plana vraća u stečajni postupak, omogućuje se nastavljanje poslovanja stečajnog dužnika te se uređuje predstečajni postupak koje je do sada bio reguliran Zakonom o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi. Osim tih novina, Stečajni zakon sadržava i neke druge novine koje pridonose da je njegov sadržaj razumljiv i primjenjiv.

1.2. Metode rada

Tijekom izrade rada koristit će se metoda kompilacije, metoda deskripcije, deduktivna metoda, metoda specijalizacije i komparativna metoda. Nastojat će se opisati sve bitne značajke predmeta istraživanja kao i njegovo djelovanje unutar zakonodavnih okvira.

2. OPĆE ODREDBE

2.1. Općenito

Zbog neizvršenih osnova za plaćanje, trenutačno više od 47.000 poslovnih subjekata ima blokirana sredstva na računima kod banke. Od toga su 53% poslovnih subjekata fizičke osobe, dok je pravnih osoba 47%. Ukupna vrijednost neizvršenih osnova za plaćanje poslovnih subjekata doseže gotovo 28 milijardi kuna. Blokirana sredstva na računima, duže od 360 dana, ima 75% poslovnih subjekata, dok njih 68% nema zaposlenih.¹ Trgovački sudovi prosječno prime otprilike 4.000 stečajnih predmeta godišnje, i isto toliko ih riješe.

Zabrinjavajući je podatak, da u samo 4% stečajnih postupaka dužnik ima imovinu. Iako se dijelom može prihvatiti mišljenje da su za takvo stanje odgovorna složena postupovna pravila, uzrok tome je puno dublji i nalazi se u nepravodobnom pokretanju stečajnih postupaka. Stečajni postupci, unatoč postojanju stečajnoga razloga i pravila o kaznenoj i građanskoj odgovornosti, pokreću se prekasno ili se uopće ne pokreću, što dovodi do toga da, zbog

¹ Izvor podataka: <http://www.fina.hr>

rasprodane imovine, nema oporavka dužnika niti se ima što podijeliti vjerovnicima. Nesposobnost za plaćanje, neispunjavanje obveza i nepostojanje odgovornosti za nesavjesno poslovanje kao da su postali svima prihvatljivi. Unatoč tome, potreba za sveobuhvatnom reformom godinama je u potpunosti ignorirana. Radilo se samo o jednostavnim zahvatima, dok se temeljitom reformom, radi zaštite zajamčenih prava, nije dublje bavilo. Sve mjere zajedno do sada poduzete u svrhu poticanja pravodobnog pokretanja stečajnih postupaka nisu mogle otkloniti izrazitu dominaciju visokog praga tolerancije i pasivnosti svih zainteresiranih sudionika. Posezanje za mjerama koje će uspostaviti snažan sustav, koji će osigurati ostvarenje zajamčenih prava bilo je neizbježno. Novi Stečajni zakon,² koji je stupio na snagu 1. rujna 2015., unosi brojne novine koje trebaju otkloniti temeljne slabosti dosadašnjeg sustava. Novi zakon, u pravilu, sadržava strukturu starog Stečajnog zakona, s tim da se prilikom njegove izrade jedinstvenim metodološkim pristupom nastojalo da njegov sadržaj bude razumljiv, nedvojbjen i primjenjiv. Njime se institut stečajnoga plana vraća u opsegu koji vjerovnicima omogućuje pravo na izbor metoda radi najpovoljnijeg namirenja tražbina, a koji je postojao prije normativnih intervencija iz 2012.³

2.2. Ciljevi predstečajnog i stečajnog postupka

Osnovni cilj stečajnog postupka je skupno namirenje vjerovnika stečajnog dužnika. Navedeni cilj ostvaruje se unovčenjem dužnikove imovine i podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima. Zakonom je taj cilj korigiran mogućnošću provedbe stečajnog plana, a u slučaju stečaja nad dužnikom pojedincem i mogućnošću oslobođenja od preostalih obveza pod pretpostavkom da je dužnik pojedinac bio pošten. Iako je poštenje, kao pretpostavka za oslobođenje od preostalih obveza, izrijekom uvedeno Novelom, ono je nedvojbeno predstavljalo temelj za oslobođenje od preostalih obveza i prema dosadašnjem uređenju, što proizlazi iz samih odredbi koje taj institut uređuju. S obzirom na to da Zakon uređuje i predstečajni postupak, cilj toga postupka je uređivanje pravnog položaja dužnika i njegova odnosa prema vjerovnicima i održavanje njegove djelatnosti (članak 2.).

2.3. Predstečajni i stečajni dužnik

Krug pasivno legitimiranih subjekata u stečajnom postupku bitno se razlikuje od dosadašnjeg uređenja. Predstečajni i stečajni postupak mogu se provesti, u pravilu, nad svakom pravnom osobom (čl. 3. st. 1). Apsolutno izuzete od mogućnosti stečajnog postupka, tako i

² Stečajni zakon (Nar. nov., br. 71/15)

³ Stečajni zakon (Nar. nov., br. 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 116/10, 25/12 i 133/12).

predstečajnog postupka, još uvijek su Republika Hrvatska, fondovi koji se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (čl. 3. st. 2.). Napušteno je uređenje prema kojem su od stečajnog postupka apsolutno izuzeti mirovinski i invalidski fondovi djelatnika, samostalnih gospodarstvenika i individualnih poljoprivrednika budući da su sva tri navedena fonda prestala postojati 1. siječnja 1999., stupanjem na snagu starog Zakona o mirovinskom osiguranju. Od predstečajnog postupka apsolutno su izuzete i sve financijske institucije, kreditne unije, investicijska društva i društva za upravljanje investicijskim fondovima, kreditne institucije, društva za osiguranje i reosiguranje, *leasing* društva, institucije za platni promet i institucije za elektronički novac (čl. 3, st. 6.).

Relativno su izuzete pravne osobe čija je glavna djelatnost proizvodnja oružja i vojne opreme, odnosno pružanje usluga Oružanim snagama Republike Hrvatske za potrebe obrane i sigurnosti. Za te pravne osobe predstečajni i stečajni postupak ne mogu se otvoriti bez prethodne suglasnosti ministra nadležnog za poslove obrane. Ako ministar, nadležan za poslove obrane, ne uskrati suglasnost za otvaranje postupka u roku 30 dana od dana primitka obavijesti suda o pokretanju postupka, smatrat će se da je suglasnost dana. Ako ministar nadležan za poslove obrane, uskrati suglasnost, za obveze dužnika solidarno odgovara Republika Hrvatska (čl.3. st. 3). Navedeno pravilo razlikuje se od dosadašnjeg na način da je dodana daljnja pretpostavka da se mora raditi o djelatnosti koje oružanim snagama Republike Hrvatske služi za potrebe obrane i sigurnosti, te u ovlašteniku za davanje suglasnosti. Tako suglasnost više ne daje ministarstvo obrane, nego ministar nadležan za poslove obrane.

S obzirom na to da su Zakonom strogo definirani rokovi, unesena je odredba prema kojoj rokovi za poduzimanje radnji u postupku počinju teći istekom roka za davanje suglasnosti ministra nadležnog za poslove obrane (čl. 3. st. 4.).

Kao i prema dosadašnjem uređenju, ako je zakonom isključena mogućnost provedbe predstečajnoga i stečajnoga postupka nad pravnom osobom, za njezine obveze solidarno odgovaraju njezini osnivači, odnosno članovi. Predmetno pravilo ne odnosi se na trgovačka društva kapitala (čl. 3. st. 5.). Navedena odredba usklađena je s odredbama Zakona o trgovačkim društvima⁴ o odgovornosti osnivača, odnosno članova društva te je Novelom, uz dionička društva, proširena i na društva s ograničenom odgovornošću.

⁴ Članovi društva s ograničenom odgovornošću, dioničari dioničarskog društva i komanditori u komanditnom društvu ne odgovaraju za obveze društva izuzevši kada je to određeno, ovim Zakonom (čl. 10. st. 2. Zakona o

Za pravne osobe u likvidaciji propisano je posebno pravilo prema kojem u vrijeme likvidacije nije dopušteno pokretanje predstečajnoga postupka dok je pokretanje stečajnoga postupka dopušteno do podjele imovine (čl. 15. st. 1.).

Značajna novina odnosi se na mogućnost provedbe stečajnoga postupka nad imovinom pravne osobe koja je prestala postojati (čl. 437.). Stečajni postupak nad imovinom pravne osobe koja je prestala postojati provodi se kad likvidator u postupku likvidacije nad imovinom pravne osobe, koja je brisana iz sudskoga registra na temelju prijavljenih tražbina, utvrdi da imovina nije dovoljna za namirenje svih tražbina vjerovnika s kamatama. Predstečajni i stečajni postupak mogu se provesti nad imovinom dviju kategorija fizičkih osoba - obveznicima poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema odredbama Zakona o porezu na dohodak⁵ i obveznicima poreza na dobit prema odredbama Zakona o porezu na dobit.⁶ Prema Zakonu o porezu na dohodak, porezni obveznik je fizička osoba koja ostvaruje dohodak. Dohotkom od samostalne djelatnosti smatra se dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, dohodak od slobodnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva.

Obrtom i s obrtom izjednačenim djelatnostima (obrtničkim djelatnostima) smatraju se:

1. djelatnosti u smislu članka 1. Zakona o obrtu i sve druge posebno navedene gospodarstvene djelatnosti,
2. ustup, uz naknadu, ili konačna prodaja imovinskih prava unutar obrtničke djelatnosti ili djelatnosti slobodnog zanimanja iz stavka 2. ovoga članka.

Djelatnostima slobodnih zanimanja smatraju se profesionalne djelatnosti fizičkih osoba koje su po toj osnovi obvezno osigurane prema propisima koji uređuju obvezna osiguranja, odnosno djelatnosti fizičkih osoba kojima su to osnovne djelatnosti i koje su po toj osnovi upisane u registar poreznih obveznika poreza na dohodak.

Djelatnostima slobodnih zanimanja osobito se smatraju:

trgovačkim društvima, Nar. nov., br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 111/12 i 68/13).

⁵ Zakon o porezu na dohodak (Na. nov., br. 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14 i 143/14).

⁶ Zakon o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13 i 143/14).

1. samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinaru, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika i druge slične djelatnosti,
2. samostalna djelatnost znanstvenika, književnika, izumitelja i druge slične djelatnosti,
3. samostalna predavačka djelatnost, odgojna djelatnost i druge slične djelatnosti
4. samostalna djelatnost novinara, umjetnika i športaša.

Porezni obveznik, prema zakonu o porezu na dobit, fizička je osoba rezident Republike Hrvatske (u nastavku teksta: RH), koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarski procjenjivih koristi.

Porezni obveznik je i tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika (nerezident). Porezni obveznik je i fizička osoba, koja ostvaruje dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka, ako izjavi da će plaćati porez na dobit, umjesto poreza na dohodak.

Porezni obveznik je i fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak:

1. ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kuna,
2. ako ispunjava dva od sljedeća tri uvjeta:
 - a) u prethodnom poreznom razdoblju ostvario je dohodak veći od 400.000,00 kuna,
 - b) ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000,00 kuna,
 - c) u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika.

Porezni obveznik je i svaki onaj poduzetnik koji nije naveden u prethodnim odredbama, a koji nije obveznik poreza na dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka i čija se dobit ne oporezuje drugdje.⁷

Iz navedenih odredbi razvidno je kako je krug osoba na koje se Stečajni zakon primjenjuje proširen s trgovca pojedinca i obrtnika na svaku fizičku osobu koja obavlja neku

⁷ Članak 2. stavci 1.-4. i 8. Zakona o porezu na dobit.

(gospodarsku, profesionalnu ili drugu) djelatnost, s tim da se ovaj Zakon ne primjenjuje na fizičku osobu potrošača.

Neovisno o tome radi li se o pravnoj osobi ili fizičkoj osobi, ako je pokrenut predstečajni postupak, do njegova završetka nije dopušteno pokretanje stečajnoga postupka (čl. 15. st. 2).

2.4. Predstečajni i stečajni razlozi

Predstečajni i stečajni postupak mogu se otvoriti samo ako sud utvrdi postojanje kojega od zakonom propisanih razloga (čl. 4. st. 1. i čl. 5. st. 1.). Za razliku od vjerojatnosti postojanja kojega od razloga koji se javlja u funkciji specifične procesnopravne pretpostavke o kojoj ovisi dopustivost podnošenja prijedloga za otvaranje postupka, u fazi odlučivanja o prijedlogu, izvjesnost postojanja razloga predstavlja materijalnopravnu pretpostavku o osnovanosti prijedloga. Za ocjenu postojanja razloga mjerodavno je vrijeme donošenja odluke o prijedlogu (arg. ex članak 128. stavak 9.)

Nova konstrukcija razloga rezultat je nastojanja jasne podjele postupaka i omogućavanja pravodobnog poduzimanja aktivnosti radi zaštite interesa vjerovnika i samoga dužnika.

Prijeteća nesposobnost za plaćanje (prijeteća insolventnost) jedini je pred stečajni razlog. Prijeteća nesposobnost za plaćanje postoji ako dužnik svoje postojeće obveze neće moći ispuniti po dospijeću (čl. 4. st. 1). Za razliku od nesposobnosti za plaćanje koja zahtijeva postojanje dospjelih obveza, kod prijeteće insolventnosti dovoljno je samo postojanje obveza, a ne i njihova dospelost. Da bi sud stekao uvjerenje o postojanju toga razloga, na podnositelju prijedloga je teret dokaza da svoje postojeće obveze neće moći ispuniti po dospijeću.

Postojanje prijeteće nesposobnost za plaćanje presumira se ako su ispunjene sljedeće pretpostavke:

1. ako nisu nastale okolnosti zbog kojih se smatra da je dužnik postao nesposoban za plaćanje
i
2. a) ako dužnik u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje koji vodi Financijska agencija ima jednu ili više evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje koje je trebalo, na temelju valjanih osnova za plaćanje, bez daljnjeg pristanka dužnika naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa ili

b) ako duže od 30 dana kasni s isplatom plaće koja radniku pripada prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, odnosno prema drugom aktu kojim se uređuju obveze poslodavca prema radniku ili

c) ako u roku od 30 dana ne uplati doprinose i poreze prema plaći računajući od dana kada je radniku bio dužan isplatiti plaću (čl. 4. st.k 2).

3. STEČAJNI POSTUPAK

3.1. Tijela stečajnoga postupka

Stečajni postupak provode tijela stečajnoga postupka poduzimanjem radnji u granicama i na način propisan zakonom. Tijela stečajnoga postupka su sud, stečajni upravitelj, skupština vjerovnika i odbor vjerovnika. Dakle, prema Noveli, tijelo stečajnog postupka više nije stečajni sudac, već je to sud. Navedena izmjena ne predstavlja izmjenu u ovlaštenjima, nego je isključivo terminološke naravi kako bi se ostvarila "čistoća" zakonskog teksta. Kao i prema dosadašnjem uređenju, Stečajnim zakonom ovlaštenja suda općenito su utvrđena jednom odredbom. Sud predstavlja tijelo stečajnoga postupka ovlašteno odlučivati o svim pitanjima, osim o onima o kojima je ovlašteno odlučivati koje drugo tijelo stečajnoga postupka (čl. 76.). Za razliku od dosadašnjeg uređenja, jedina novina odnosi se na ovlaštenje odobravanja predračuna troškova stečajnoga postupka. Po novome, sud više nije ovlašten odobravati predračun troškova stečajnoga postupka, nego je navedeno ovlaštenje preneseno na odbor vjerovnika (čl. 98. st. 2.) Stečajni upravitelj je u operativnom smislu najvažnije tijelo stečajnoga postupka koje u sebi objedinjuje dvije funkcije. S jedne strane, stečajni upravitelj je tijelo stečajnoga postupka s javnim ovlastima, a s druge strane, zastupnik je stečajnoga dužnika po zakonu. Stečajni upravitelj zastupa dužnika, ima prava i obveze tijela dužnika pravne osobe, vodi poslovanje stečajnoga dužnika. Novelom su pravila o upisu i brisanju s liste stečajnih upravitelja, njihovom izboru i imenovanju u potpunosti izmijenjena. S obzirom na to da su novine koje se odnose na stečajne upravitelje predmet posebnoga referata, autor upućuje na njega.

Odredbe o odboru vjerovnika novelirane su na nekoliko mjesta. Za razliku od dosadašnjeg uređenja koje nije ograničavalo broj članova odbora vjerovnika (u pravilu, sedam), Novelom je uvedeno ograničenje prema kojem broj članova odbora vjerovnika može biti najviše devet. Razlog uvođenja ovoga ograničenja je taj što su se u praksi osnivali odbori s tako velikim brojem članova koji ne samo da su otežavali rad odbora, nego su ga u pojedinim slučajevima

u potpunosti onemogućavali. Također, u svrhu sprječavanja članstva u odborima osoba kojima članstvo odboru predstavlja isključivo izvor prihoda, uvedeno je ograničenje prema kojem jedna fizička osoba, odnosno jedna fizička osoba kao predstavnik pravne osobe može biti član u najviše pet odbora vjerovnika. Novelom je uvedeno pravilo prema kojem član odbora vjerovnika ne može biti osoba koja bi bila nedostojna imenovanja stečajnoga upravitelja, odnosno ako dužnik nastavlja poslovati, osoba koja se na tržištu bavi istom djelatnosti kao i dužnik. Ako je na ispitnom ročištu utvrđeno više od 50 milijuna kuna priznatih tražbina stečajnih vjerovnika, a stečajni dužnik na dan otvaranja stečajnoga postupka ima sklopljene ugovore o radu s više od 20 radnika, sud je dužan omogućiti vjerovnicima donošenje odluke o osnivanju odbora vjerovnika (čl. 96.)

Članovi odbora vjerovnika imaju pravo na nagradu za rad u odboru vjerovnika. Nagrada se određuje do visine prosječne dnevne plaće u RH po danu koji provedu u obavljanju poslova iz svog djelokruga (čl. 102. st. 1). Navedena odredba dopunjena je pravilom o načinu utvrđenja prosječne dnevne plaće. Prosječna dnevna plaća utvrđuje se, prema prosječnoj mjesečnoj isplaćenju neto plaći, po zaposlenome u pravnim osobama RH za razdoblje siječanj - kolovoz. Rješenje kojim sud odlučuje o nagradama za rad i naknadi troškova članova odbora vjerovnika sud nije dužan dostavljati osobno stečajnom upravitelju i više članovima odbora vjerovnika, nego je njegova dužnost navedeno rješenje objaviti na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova (čl. 102 st. 5.).

Zakonom su pravila o skupštini vjerovnika, osim terminoloških izmjena i novog načina objave na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, novelirana u nekoliko odredbi. Obavijest o sazivanju skupštine vjerovnika (vrijeme i mjesto održavanja i dnevni red skupštine vjerovnika) objavljuje se na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova (čl. 103. st. 2.). Za razliku od dosadašnjeg uređenja prema kojem je javno priopćenje moglo izostati ako se rasprava odgodi na glavnoj skupštini, sada je dužnost suda i u tom slučaju obavijest o sazivanju skupštine vjerovnika objaviti na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.

Skupštinu vjerovnika sazvat će sud na prijedlog ovlaštenih predlagatelja. Prijedlog za sazivanje skupštine vjerovnika dopunjen je zahtjevom da prijedlog za sazivanje mora biti obrazložen (čl. 104. st. 1). Iako prijašnji Stečajni zakon nije sadržavao taj zahtjev, razumljivo je da je sud mogao prihvatiti prijedlog samo ako ga je predlagatelj argumentirano obrazložio. Pravilo o odlučivanju na skupštini vjerovnika dopunjeno je pravilom prema kojem se presumpcija primjenjuje samo ako Zakonom za donošenje pojedine od nije drukčije određeno

(čl. 105. st. 2). U odnosu na pravo glasa brisano je dosadašnje pravilo prema kojem će se za različne vjerovnike kojima dužnik ne duguje osobno prigodom utvrđivanja glasa umjesto iznosa tražbina uzeti u obzir vrijednost razlučnog prava. Radi otklanjanja nejasnoća koje su se pojavljivale u slučaju potpunog namirenja tražbina, odredbom članka 106. stavak 8., pravo glasa dopunjeno je pravilom prema kojem pravo glasa imaju vjerovnici do potpunoga namirenja svoje tražbine.

3.2. Osobe ovlaštene (i dužne) na podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka

Stečajni postupak može se otvoriti samo na temelju prijedloga ovlaštene osobe. Aktivno legitimirane osobe na podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka su vjerovnik, dužnik i Financijska agencija.

Vjerovnik je ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka ako učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine i stečajnoga razloga. Da bi dokazao postojanje svoga pravnoga interesa vjerovnik ne mora raspolagati ovršno ispravom, odnosno njegova tražbina ne mora biti ni dospjela. Smatrat će se da je vjerovnik učinio vjerojatnim postojanje svoje tražbine ako postojanje temelji na ovršnoj ispravi ili nepravomoćnoj sudskoj ili upravnoj odluci. Razlučni vjerovnik ovlašten je podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka, ako učini vjerojatnim da tražbinu neće moći potpuno namiriti iz predmeta na koji se odnosi njegovo razlučno pravo (čl. 109. st. 2. i 3.).

Novelom je proširen krug osoba ovlaštenih na podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka za dužnika pravnu osobu.

Tako su sada, osim osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu i likvidatora dužnika, na podnošenje prijedloga ovlašteni:

- član upravnoga odbora dioničkoga društva,
- član nadzornoga odbora dužnika, ako nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu, te
- član društva s ograničenom odgovornošću ako dužnik nema nadzorni odbor, a nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu (čl. 109. st 4.)

3.3. Otvaranje stečajnoga postupka

Otvaranje stečajnoga postupka stadij je između prethodnoga postupka i stečajnoga postupka. Nakon što je provedeno ispitivanje o postojanju nesposobnosti za plaćanje ili prezaduženosti, sud će odrediti ročište radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnog postupka ili će, ako nije određeno ispitivanje, spojiti ročište radi očitovanja o prijedlogu i ročište radi rasprave. Odredbe o raspravi i odlučivanju o otvaranju stečajnoga postupka ostale su neizmijenjene (čl. 128.). Sud će na ročištu, a najkasnije u roku tri dana nakon njegova zaključenja, donijeti rješenje o otvaranju stečajnoga postupka ili o odbijanju prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka.

Rješenje o otvaranju stečajnoga postupka osobito mora sadržavati:

- podatke za identifikaciju dužnika
- podatke za identifikaciju stečajnoga upravitelja
- dan, sat i minutu otvaranja stečajnoga postupka
- poziv vjerovnicima da stečajnom upravitelju u roku 60 dana od dana objave toga rješenja u skladu s pravilima ovoga Zakona o prijavi tražbina prijave svoje tražbine
- poziv razlučnim i izlučnim vjerovnicima da stečajnoga upravitelja u roku 60 dana od dana objave toga rješenja podneskom obavijeste o svojim pravima,
- poziv dužnikovim dužnicima da svoje obveze bez odgode ispunjavaju stečajnom upravitelju za stečajnoga dužnika
- poziv na ispitno ročište i izvještajno ročište (čl. 129. st. 1.).

Rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka sud će odrediti da se otvaranje stečajnoga postupka upiše u registre, javne knjige, upisnike i očevidnike (čl. 129. st. 2.)

Po novome je, dakle, uveden jedinstveni rok od 60 dana za prijavu tražbina i obavijesti o izlučnim i razlučnim pravima. Objava toga rješenja na mrežnoj strani ci e-Oglasna ploča sudova istoga dana kad je doneseno zamijenila je objavu oglasa o otvaranju stečajnoga postupka u Narodnim novima (čl. 129. st. 3.). Odredbe o sadržaju rješenja i oglasu o otvaranju stečajnoga postupka su na određeni način spojene jer, zbog novoga načina objave, nema više potrebe za propisivanjem sadržaja oglasa koji se objavljavao u Narodnim novinama.

U ovom slučaju zakonodavac je zadržao obvezu posebne dostave rješenja podnositelju prijedloga, dužniku, pravnim osobama koje za dužnika obavljaju poslove platnoga prometa, ispostavi porezne uprave prema sjedištu dužnika, nadležnom državnom odvjetništvu i tijelima

koja vode registre, javne knjige, upravi i očevidnike (čl. 131. st. 1.). Međutim, ovlaštenje suda da naloži stečajnom upravitelju dostavu rješenja o otvaranju stečajnoga postupka vjerovnicima i dužni stečajnoga dužnika čija je adresa poznata, napušteno je.

Pri određivanju iznosa predujma, sud je dužan voditi računa o tome da se uplaćenim iznosom novčanih sredstava trebaju namiriti troškovi provedenog prethodnog postupka, ali isto tako i troškovi provedbe stečajnog postupka koji će se nakon uplate predujma otvoriti. Visina će se utvrđivati ovisno o okolnostima svakog pojedinog slučaja. U svakom slučaju predujmom bi trebalo biti određeno namirivanje osnovnih troškova (nagrada i naknada stečajnom upravitelju; zatvaranje i otvaranje računa kod banke; troškovi izrade žiga; ovjera potpisa stečajnog upravitelja; predvidivi troškove budućih parnica i slično). Svoje rješenje sud je dužan obrazložiti, kako u pogledu visine, tako i vrste troškova koji će se iz uplaćenog predujma namirivati.

Nakon zaključenja stečajnoga postupka, stečajni upravitelj može u ime i za račun stečajne mase unovčiti imovinu dužnika i prikupljenim sredstvima namiriti nastale troškove stečajnoga postupka, a neiskorišteni iznos uplatiti u Fond za namirenje troškova stečajnoga postupka. Prema Noveli u tom slučaju stečajna masa se upisuje u sudski registar pri čemu je Ministarstvo financija - Porezna uprava dužna po službenoj dužnosti odrediti i dodijeliti osobni identifikacijski broj stečajnoj masi. O svim poduzetim radnjama stečajni upravitelj je dužan podnositi sudu pisana izvješća najmanje jedanput u tri mjeseca, koja će se, bez odgode, objaviti na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova (čl. 133.). I u slučaju u kojem je otvoreni stečajni postupak odmah zaključen objava rješenja u Narodnim novinama zamijenjena je objavom na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova istoga dana kada su donesena (čl. 132. st. 3.)

4. UPRAVLJANJE STEČAJNOM MASOM I UNOVČENJE STEČAJNE MASE

4.1. Osiguranje stečajne mase

Novelom su izmijenjene odredbe o preuzimanju stečajne mase, poslovanju (poslovima) stečajnoga dužnika, te računima i tvrtki dužnika, dok je odredba o pečaćenju dužnikovih stvari kao nepotrebna napuštena. Nakon otvaranja stečajnoga postupka stečajni upravitelj je, kao i do sada, dužan cjelokupnu imovinu koja ulazi u stečajnu masu odmah preuzeti u posjed i njome upravljati. Stečajni upravitelj može na temelju ovršnoga rješenja o otvaranju stečajnoga

postupka zahtijevati od suda da naloži dužniku predaju stvari i odredi ovršne radnje kojima će se raj nalog prisilno ostvariti. Uz nalog za predaju, sud može po službenoj dužnosti odrediti dovođenje i kazniti novčanom kaznom osobe ovlaštene za zastupanje po zakonu ili dužnika pojedinca. Po novome je sud, radi provedbe toga naloga, ovlašten zatražiti pomoć policije (čl. 216. st. 1. i 2.) Stečajni upravitelj može nakon pravomoćnosti rješenja o otvaranju stečajnoga postupka zahtijevati od suda da naloži i trećim osobama, u čijem su posjedu predmeti stečajne mase, predaju tih stvari. Stečajni upravitelj dužan je, uz zahtjev, dostaviti ispravu o pravu vlasništva na stvari. O zahtjevu stečajnoga upravitelja, nakon što je saslušao osobe u čijem su posjedu predmeti stečajne mase, sud odlučuje rješenjem koje pravomoćnošću predstavlja ovršnu ispravu. Novelom je uvedena mogućnost da stečajni upravitelj, u slučaju ako dužnik ili treće osobe ne postupe prema nalogu suda za predajom stvari, predloži sudu izdavanje naloga za raspisivanje potrage za predmetima stečajne mase te osobi od koje je stvar prisilno oduzeta naloži plaćanje odgovarajuće naknade stečajnom dužniku za neovlašteno korištenje, odnosno uporabu od dana otvaranja stečajnog postupka do dana oduzimanja. Predmetna naknada za neovlašteno korištenje postupka, odnosno uporabu ne može biti manja od 100,00 kuna niti veća od 1.000,00 kuna po danu (čl. 216. st. 6. i 7.) Ako u vrijeme neovlaštenoga korištenja, odnosno uporabe predmet stečajne mase propadne, sud će osobi kod koje je stvar propala naložiti plaćanje odgovarajuće naknade stečajnom dužniku za vrijednost stvari i neovlašteno korištenje, odnosno uporabu. U tom se slučaju na odgovarajući način primjenjuju odredbe stavaka 6. i 7. toga članka (čl. 216. st. 8.). Odgovorne osobe pravne solidarnosti odgovaraju za te obveze (čl. 216. st. 9.).

4. 2. Odluka o unovčenju

Odredbe Stečajnoga zakona kojima se uređuje odluka o unovčenju novelirane su u dijelu koji se odnosi na obveze stečajnoga upravitelja za izvještajno ročište i unovčenje stečajne mase. Po novome, stečajni upravitelj je dužan dostaviti sudu izvješće o gospodarskom položaju dužnika i njegovim uzrocima, najkasnije 15 dana prije izvještajnoga ročišta. Navedeno izvješće objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova najkasnije osam dana prije izvještajnoga ročišta (čl. 227. st. 1. i 2.) Nakon izvještajnoga ročišta stečajni upravitelj dužan je, bez odgode, unovčiti imovinu koja ulazi u stečajnu masu, ako to nije protivno odluci skupštine vjerovnika. Stečajni upravitelj dužan je unovčiti imovinu stečajne mase u skladu s odlukama skupštine vjerovnika i odbora vjerovnika (čl. 229. st.1. i 2.).

4.3. Prodaja imovine dužnika kao cjeline

Vjerovnici mogu odlučiti da se umjesto unovčenja pojedinih dijelova imovine dužnika odredi prodaja imovine dužnika kao cjeline. Predmetnu odluku vjerovnici mogu donijeti na izvještajnom ročištu ili na bilo kojoj kasnijoj sjednici skupštine vjerovnika (čl. 235. st. 1). Za odluku o prodaji imovine kao cjeline potrebno je da se temelji na izvještaju stečajnog upravitelja, odnosno nalazu i mišljenju vještaka. Da bi vjerovnici mogli donijeti odluku o tome koji je način prodaje povoljniji, prodaja pojedinih dijelova imovine dužnika ili prodaja imovine kao cjeline, potrebno je da stečajni upravitelj ili vještak procjene svrhovitost prodaje imovine dužnika kao cjeline u odnosu na prodaju pojedinih dijelova imovine. Odluka o prodaji pravno je valjana ako je za nju glasovala većina vjerovnika koja je glasovala i ako zbroj tražbina vjerovnika koji su tako glasovali dvostruko prelazi zbroj tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv prodaje. Pri tome se glasovi razlučnih vjerovnika ne računaju (čl. 235. st 4.). Dakle, različni vjerovnici ne mogu utjecati na to hoće li se imovina dužnika prodati kao cjelina jer se odlukom o prodaji ne dira u njihovo pravo odvojenog namirenja iz predmeta razlučnog prava. Međutim, ako je različnim vjerovnicima dužnik i osobno odgovoran i ako, su se odrekli prava na odvojeno namirenje ili ako, se ne uspiju odvojeno namiriti, tada će imati pravo glasa kao i stečajni vjerovnici (čl. 153). Novelom je izrijekom propisano da se pri utvrđivanju rezultata glasovanja uzimaju u obzir samo glasovi onih vjerovnika koji su se određeno izjasnili o prijedlogu odluke, odnosno zbrajaju se samo glasovi vjerovnika koji su glasovali za ili protiv odluke, suzdržani glasovi (i odsutni) ne utječu na rezultat glasovanja

Nakon što je skupština vjerovnika donijela odluku o prodaji, sud mora odluku o prodaji objaviti na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Dakle, Novelom je napuštena obveza izlaganja odluke o prodaji na uvid u sudskoj pisarnici i objave u Narodnim novinama. Svaki stečajni vjerovnik i razlučni vjerovnik ima pravo podnijeti prigovor protiv odluke o prodaji u roku osam dana od dana dostave (čl 235. st. 5.). Nakon isteka roka za podnošenje prigovora, dužnost je suda donijeti rješenje o odluci o prodaji. Sud može potvrditi odluku o prodaji ili uskratiti potvrdu. Odluka suda ovisi o njegovoj ocjeni dovode li se vjerovnici prodajom imovine dužnika kao cjeline u nepovoljniji položaj za namirenje od onoga u kojem bi bili kad bi se imovina dužnika unovčila po pojedinim dijelovima. Pri donošenju odluke, sud će uzeti u obzir i prigovore vjerovnika ako su podneseni (čl. 235. st. 6.) Isto tako, potrebno je da sud,

uvidom u zapisnik sa skupštine vjerovnika, utvrdi je li odluka o prodaji donesena potrebnom većinom glasova.

Prilikom donošenja odluke, sud, također, treba voditi računa o tome radi li se o raspolaganjima koja su u suprotnosti s prisilnim propisima i pravilima javnog morala.⁸ Tako će se daljnji postupak prodaje izbjeći u slučajevima u kojima je npr. u odluci o prodaji određena prodaja predmeta koji ne pripadaju stečajnom dužniku, prijenos prava koji nije dopušten i slično. Sud mora voditi računa o pravnom načelu prema kojime nitko ne može na drugoga prenijeti više prava nego što sam ima.

4.4. Unovčenje predmeta na kojima postoji razlučno pravo

Unovčenje predmeta na kojima postoji razlučno pravo ovisi o tome na kojem predmetu je razlučno pravo zasnovano. Novelom su značajno izmijenjene odredbe unovčenju nekretnina, brodova i zrakoplova te odredbe o obračunu troškova i namirenju razlučnih vjerovnika (čl. 247., 248. i 254.). Budući da su razlučna prava predmet posebnog referata, upućuje se na njega.

5. NAMIRENJE STEČAJNIH VJEROVNIKA

5.1. Utvrđivanje tražbine

Po novome, prijava tražbine stečajnih vjerovnika podnosi se stečajnom upravitelju na propisanom obrascu u dva primjerka i mora sadržavati:

1. podatke za identifikaciju vjerovnika,
2. podatke za identifikaciju dužnika,
3. pravnu osnovu tražbine, iznos tražbine u kunama,
4. naznaku o dokazu za postojanje tražbine,
5. naznaku o postojanju ovršne isprave i
6. naznaku o postojanju postupka pred sudom (čl. 257. st. 1).

⁸ Sud neće uvažiti raspolaganja stranaka koja su u suprotnosti s prisilnim propisima i pravilima javnog morala (čl.3. st.3. Zakona o parničnom postupku).

Prijavi tražbine u prijepisu se prilažu isprave iz kojih tražbina proizlazi, odnosno kojima se dokazuje. Stečajni upravitelj sastavit će popis svih tražbina radnika i prijašnjih dužnikovih radnika dospjelih do otvaranja stečajnoga postupka koje je obvezan iskazati u bruto iznosu i neto iznosu i predočiti na potpis prijavu njihovih tražbina u dva primjerka. Ako radnik ili prijašnji dužnikov radnik nije prijavio tražbinu, smatrat će se da je tražbinu prijavio u skladu s popisom svih tražbina radnika i prijašnjih dužnikovih radnika koji je sastavio stečajni upravitelj (čl. 257. st. 2.-4.) Značajno je napomenuti kako Novelom nisu preuzete odredbe o prijavama podnesenim nakon isteka roka za prijavljivanje (naknadne prijave). Navedeno znači da će sud svaku prijavu tražbine podnesenu nakon isteka roka za prijavljivanje, u skladu s odredbom članka 257. stavak 6., odbaciti rješenjem. Navedeno će zahtijevati ozbiljno praćenje mrežne stranice e-Oglasna ploča sudova. Tražbine vjerovnika nižih isplatnih redova prijavljuju se samo na poseban poziv suda. U prijavi takvih tražbina treba naznačiti da se radi o tražbini nižega isplatnog reda i redno mjesto na koje vjerovnik ima pravo (čl. 257. st. 5.). Ako je sud pozvao vjerovnike nižih isplatnih redova da prijave tražbine tako da rok određen za te prijave istječe kasnije od osam dana prije ispitnoga ročišta, na trošak stečajne mase odredit će se posebno ispitno ročište. Poziv za posebno ispitno ročište se objavljuje. Na to se ročište posebno pozivaju stečajni upravitelj i dužnik fizička osoba (čl. 261.).

5. 2. Dioba

Dioba kao način namirenja stečajnih vjerovnika, jednog od najvažnijeg cilja stečajnog postupka, nije pretrpjela izmjene, osim terminoloških izmjena i novoga načina objave na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova. Novelom se nije diralo u diobna pravila sadržana u člancima 273.-285.

5. 3. Zaključenje stečajnoga postupka

Prema Noveli rješenje i osnova zaključenja stečajnoga postupka objavit će se na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova. U tom se slučaju na odgovarajući način primjenjuju odredbe članka 131. ovoga zakona koje uređuju posebnu dostavu (čl. 286.) Zakonom je odredba o naknadnoj diobi značajno izmijenjena. Sud će na prijedlog stečajnoga upravitelja, kojega od stečajnih vjerovnika ili po službenoj dužnosti, odrediti nastavljanje postupka radi naknadne diobe ako se nakon završnoga ročišta:

1. ostvare pretpostavke da se zadržani iznosi podijele stečajnim vjerovnicima,

2. iznosi koji su isplaćeni iz stečajne mase vrata u masu i
3. pronađe imovina koja ulazi u stečajnu masu (čl. 289. st. 1.)

Predmetna imovina jest stečajna masa i na nju se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o stečajnom dužniku i njegovim tijelima. U ime i za račun te mase mogu se voditi sporovi, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno (čl. 289. st. 4.). Dakle, po novome, mogućnost vođenja sporova u ime i za račun stečajne mase, više nije ograničena samo na sporove radi prikupljanja imovine koja ulazi u stečajnu masu. Također, prema toj odredbi, stečajna masa može biti nositelj prava vlasništva i drugih prava. Time je omogućeno stjecanje određenih prava u ime i za račun stečajne mase i nakon prestanka postojanja stečajnoga dužnika kao pravne osobe, osobito stjecanje prava vlasništva budući da opće pravilo sadržano u članku 1. stavku 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima⁹ kao ovlaštenog nositelja prava vlasništva i drugih stvarnih prava određuje fizičku i pravnu osobu, što stečajna masa nije.

Stečajna masa upisat će se u sudski registar, čemu je dužnost Ministarstva financija - Porezne uprave po službenoj dužnosti odrediti i dodijeliti osobni identifikacijski broj stečajnoj masi (čl. 289. st. 5.). Stečajni upravitelj dužan je na propisanom obrascu podnositi sudu pisana izvješća o stanju stečajne mase, i to najmanje jedanput u tri mjeseca ili kada to zatraži sud, koja izvješća će se objaviti na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova bez odgode (čl. 289. st. 6. i 7.). Kao i do sada, nastavljanje postupka radi naknadne diobe sud će odrediti bez obzira na to je li postupak bio zaključen. Sud može odustati od određivanja nastavljanja postupka radi naknadne diobe, te iznos koji stoji na raspolaganju za podjelu vjerovnicima ili pronađeni predmet prepustiti dužniku pojedincu, ako to smatra primjerenim s obzirom na neznatnost iznosa ili malu vrijednost predmeta postupka radi naknadne diobe. Određivanje nastavljanja postupaka radi naknadne diobe sud može uvjetovati uplatom predujma kojim će se namiriti troškovi nastavljanja postupka radi naknadne diobe. Nakon provedbe naknadne diobe sud će donijeti rješenje o zaključenju stečajnoga postupka (čl. 289. st. 2., 3. i 8)

5.4. Obustava stečajnoga postupka

Osim terminoloških izmjena i novoga načina objave na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, dvije promjene učinjene su u odredbama o obustavi stečajnoga postupka. Pravilo,

⁹ Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Nar. nov., br. 91/96, 68/96, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/09, 143/12 i 152/14).

prema kojem će se stečajni postupak obustaviti na prijedlog dužnika, ako bude pruženo jamstvo da dužnik nakon obustave neće biti nesposoban za plaćanje ili prezadužen pod uvjetom da dužnik nepostojanje stečajnoga razloga učini vjerojatnim, nije uneseno Novelom. Razlog napuštanja je u tome što je predmetna odredba u primjeni bila predmet brojnih prijepora, od pitanja kruga ovlaštenika na njegovo podnošenje, vrste jamstva do mogućnosti ocjene da dužnik neće biti nesposoban za plaćanje ili prezadužen. Sljedeća izmjena sadržana je u pravilima o postupku u povodu prijedloga dužnika pojedinca za obustavom postupka, a odnosi se na oblik prigovora koji je vjerovnik ovlašten podnijeti protiv dužnikovog prijedloga. Prema dosadašnjem uređenju, vjerovnik je taj prijedlog mogao izjaviti pismeno ili usmeno na zapisnik, dok je sada isključivo ovlašten na podnošenje pisanoga prigovora (čl. 299. st. 2.).

6. STEČAJNI PLAN

6.1. Priprema stečajnoga plana

Stečajni plan je način provedbe stečajnoga postupka koji dužniku osigurava opstanak i nastavak poslovanja. Upravo zbog toga uživa prednost pred likvidacijskim stečajnim postupkom koji rezultira prestankom postojanja dužnika. Međutim, u Republici Hrvatskoj takav način provedbe postupka provodi se iznimno rijetko. Dovoljno je napomenuti da je na temelju rezultata analize autora utvrđeno da je u razdoblju od 1999. do danas stečajni plan potvrđen u 50 stečajnih postupaka.¹⁰ Ako uzmemo da su to u prosjeku tri stečajna plana godišnje, da trgovački sudovi godišnje zaprime oko 4.000 novih stečajnih predmeta i isto toliko riješe možemo reći kako primjena stečajnoga plana gotovo i ne postoji. Zakon je korigirao svođenje stečajnoga plana na prijenosnu sanaciju. Uz mogućnost prijenosa cjelokupne imovine dužnika na osobu koju će osnovati stečajni dužnik, čija je bitna značajka prestanak postojanja stečajnog dužnika, istaknuti su i drugi načini koji omogućuju odstupanje od zakonskih odredbi o unovčenju i raspodjeli stečajne mase. U članku 303. stavak 2., primjerice, navode se mjere koje se mogu odrediti stečajnim planom. Vjerovnici mogu ostaviti dužniku svu ili dio njegove imovine radi nastavljanja poslovanja ili prenijeti dio ili svu dužnikovu imovinu na jednu ili više već postojećih osoba ili osoba koje će tek biti osnovane. U ovom slučaju isključena je primjena općeg pravila o odgovornosti za osobe za dugove koji se odnose na imovinsku cjelinu ili njezin dio koja je prešla na njega na temelju

¹⁰ Izvor podataka: <http://narodne-novine.nn.hr/> i <https://sudreg.pravosudje.hr>

ugovora¹¹ te pravila o dužnosti davanja izjave o nepostojanju dugovanja iz zakona kojim se uređuje postupak u sudskom registru.¹²

Nadalje, vjerovnici mogu donijeti odluku o statusnim promjenama dužnika pripajanjem drugoj osobi ili spajanjem s jednom ili više osoba, mogu prodati svu ili dio dužnikove imovine, s razlučnim pravima ili bez razlučnih prava, među sobom raspodijeliti svu ili dio dužnikove imovine, odrediti način namirenja stečajnih vjerovnika, namiriti ili izmijeniti razlučna prava, smanjiti ili odgoditi isplatu obveza dužnika, obveze dužnika pretvoriti u kredit, preuzeti jamstvo ili dati drugo osiguranje za ispunjenje obveza dužnika i urediti odgovornost dužnika nakon završetka stečajnog postupka.

Postupak na temelju stečajnoga plana još uvijek se sastoji od dva, odnosno tri stadija. Pripremni stadij inicira se podnošenjem stečajnog plana. U tom stadiju odlučuje se o dopuštenosti stečajnog plana, omogućuje izjašnjenje o njemu i stečajni plan na uvid sudionicima. U drugom stadiju - prihvaćanje i potvrda raspravlja se i glasuje o stečajnom planu, a ako su za to ispunjene pretpostavke, stečajni plan se potvrđuje. Nadzor nad ispunjenjem plana, kao treći stadij provodi se samo ako je tako određeno rješenjem o potvrdi stečajnog plana. Aktivnu legitimaciju za podnošenje stečajnoga plana ima isključivo stečajni upravitelj od otvaranja stečajnog postupka pa do završnoga ročišta. Vjerovnici nisu ovlašteni na podnošenje stečajnoga plana, međutim, oni mogu na ročištu vjerovnika naložiti stečajnom upravitelju njegovu izradu. U tom je slučaju stečajni upravitelj dužan izraditi stečajni plan i podnijeti ga sudu u roku koji su mu vjerovnici odredili tom odlukom. Napušteno je dosadašnje uređenje prema kojemu je stečajni upravitelj dužan podnijeti stečajni plan u primjerenom roku. U izradi stečajnoga plana sa stečajnim upraviteljem savjetodavno surađuju odbor vjerovnika, ako je osnovan, i dužnik pojedinac. Dužnik, također, nije aktivno legitimiran na podnošenje stečajnoga plana. Međutim, prema novom dužnik koji podnosi prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka ovlašten je predložiti smjernice za donošenje stečajnoga plana. O tim smjernicama stečajni upravitelj i stečajni vjerovnici dužni su očitovati se na izvještajnom ročištu (čl. 304.). Ako je određena osobna uprava, vjerovnici mogu izradu stečajnoga plana naložiti stečajnom povjereniku ili dužniku. Ako se dužniku izda takav nalog, stečajni će povjerenik savjetodavno sudjelovati u njegovoj izradi (čl. 370. st. 1). Stečajni plan čine pripremna osnova i provedbena osnova. Zakon ne propisuje detaljan sadržaj pripreme osnove, nego samo skup podataka koje ona treba sadržavati. Uz stečajni plan stečajni

¹¹ Članak 102. Zakona o obvenim odnosima

¹² Članak 40.a Zakona o sudskom registru

upravitelj je dužan priložiti odgovarajuće isprave. Ako je stečajnim planom određeno namirenje vjerovnika iz prihoda poduzeća koje će nastaviti voditi treća osoba ili, sukladno Noveli dužnik, tada je uz stečajni plan potrebno priložiti (1) pregled i koji sadržava popis pojedinih dijelova imovine i naznaku njihove vrijednosti, (2) popis obveza koje bi trebalo ispuniti ako stečajni plan stupi na snagu, (3) prikaz rashoda i prihoda koji se mogu očekivati u razdoblju tijekom kojega bi vjerovnike trebalo namiriti i (4) prikaz kojim se redosljedom prihoda i izdataka jamči sposobnost nositelja poduzeća za plaćanje tijekom toga razdoblja (čl. 315.)

Sudionici u stečajnom planu razvrstavaju se pri utvrđivanju njihovih prava u skupine. Vjerovnici s različitim pravnim položajem razvrstavaju se u stečajnom planu u posebne skupine. Zakon nalaže razlikovanje (1) vjerovnika s pravom odvojenoga namirenja, ako stečajni plan zadire i u njihova prava, (2) stečajnih vjerovnika koji nisu nižega isplatnog reda, (3) stečajnih vjerovnika pojedinih nižih isplatnih redova, ako je stečajnim planom određeno da njihove tražbine ne prestaju i (4) radnika. Napušteno je određenje prema kojem radnici čine posebnu skupinu samo ako sudjeluju kao stečajni vjerovnici s tražbinama koje nisu neznatne. Prema novom uređenju, radnici, kao stečajni vjerovnici, se razvrstavaju u posebnu skupinu neovisno o visini njihovih tražbina. Također odredba prema kojoj se posebne skupine mogu oblikovati od vjerovnika s malim tražbinama, napuštena je. Navedeno, međutim, ne sprječava svrstavanje takvih vjerovnika u posebnu skupinu budući da broj skupina u kojima će sudionici biti svrstani nije ograničen. Vjerovnici istoga pravnog položaja mogu se svrstati u skupine prema istovrsnosti gospodarskih interesa. Takvo razvrstavanje mora se temeljiti na valjanim razlozima. U tom slučaju stečajni plan mora sadržavati kriterije za razvrstavanje. Ako bi, prema stečajnom planu, njegovi učinci bili jednaki prema svim stečajnim vjerovnicima, ti se vjerovnici neće razvrstati u posebne skupine (čl. 308.). Obveze dužnika na namirenje stečajnih vjerovnika moraju biti utvrđene u provedbenoj osnovi. Ispunjenjem tih obveza dužnik se oslobađa svojih preostalih obveza prema tim vjerovnicima. Međutim, za razliku od dosadašnjeg uređenja prema kojem je bilo moguće jedino potpuno oslobođenje dužnika od preostalih obveza, navedeno pravilo dopunjeno je mogućnošću da stečajnim planom bude i drukčije određeno. Ako je dužnik javno trgovačko društvo, komanditno društvo ili gospodarsko interesno udruženje, pravilo o odgovornosti dužnika na odgovarajući način će se primjenjivati i na osobnu odgovornost članova društva (čl. 313.)

6.2. Prihvaćanje i potvrda stečajnoga plana

Ako sud ocijeni da je stečajni plan dopušten, bit će dužan zakazati ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu koje se mora održati u roku 30 dana od zakazivanja. Ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu ne smije se održati prije ispitnog ročišta, međutim, ta se dva ročišta mogu spojiti. U pozivu za ročište za raspravljanje i glasovanje sud mora obavijestiti sudionike da u pisarnici suda mogu obaviti uvid u stečajni plan sa svim priložima i dostavljenim očitovanjem o stečajnom planu. Novelom je napuštena obveza suda da na ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu posebno pozove stečajne vjerovnike koji su prijavili svoje tražbine, razlučne vjerovnike, stečajnog upravitelja i dužnika pojedinca. Poziv za ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu i stečajni plan i sažetak njegova bitnog sadržaja objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova (čl.320., 321. i 322.). Zakonom je napuštena obveza suda na dostavu glasačkih listića vjerovnicima s pravom glasa. Nakon ročišta za raspravljanje o stečajnom planu sud će na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova objaviti popis vjerovnika s pravom glasa uz upozorenje da će se pismeno glasovanje uzeti u obzir samo ako bude primljeno na sudu najkasnije tri dana prije održavanja ročišta za glasovanje (čl. 327. i 328.). Ako sud potvrdi stečajni plan, presliku stečajnoga plana ili sažetak njegovog bitnog sadržaja više nije dužan posebno dostaviti vjerovnicima koji su prijavili svoju tražbinu i razlučnim vjerovnicima, nego je dužan taj plan ili sažetak njegova bitnog sadržaja objaviti na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova (čl. 338.).

6.3. Učinci potvrđenog stečajnoga plana i nadzor nad njegovim ispunjenjem

Pravila o prestanku odgode namirenja, otpustu duga, osporenim tražbinama, odvojenom namirenju i ovrsi napuštena posljednjim izmjenama dosadašnjeg Stečajnog zakona ponovno su vraćena. Ako je na temelju rješenja o potvrdi stečajnoga plana namirenje tražbina stečajnih vjerovnika odgođeno ili je dužnik djelomično oslobođen obveze namirenja, odgoda odnosno oslobođenje prestaje vrijediti u odnosu na onoga vjerovnika prema kojem je dužnik zakasnio s ispunjenjem prihvaćenoga. Zakon pretpostavlja da je dužnik znatno zakasnio s ispunjenjem stečajnoga plana (1) ako nije platio dospjelu obvezu, (2) ako ga vjerovnik pismeno opomenuo i (3) ako dužnik nije platio dospjelu obvezu ni u naknadno određenom roku od najmanje 15 dana. Odgoda namirenja i otpust duga prestaju vrijediti samo prema onim vjerovnicima u odnosu na koje su ispunjene navedene pretpostavke, dok prema ostalima odgoda namirenja i otpust dalje ostaju. Međutim, ako se prije potpunoga ispunjenja stečajnoga plana nad

imovinom dužnika otvori novi stečajni postupak, odgoda namirenja i otpust duga prestat će vrijediti za sve stečajne vjerovnike (čl. 341.) Neće se smatrati da dužnik kasni s ispunjenjem stečajnoga plana ako je neka tražbina osporena na ispitnom ročištu ili ako iznos tražbina razlučnoga vjerovnika koja će se odvojeno namiriti nije utvrđena, ako dužnik tu tražbinu do konačnoga utvrđenja njezina iznosa uzima u obzir u onom opsegu koji odgovara odluci suda o pravu glasa vjerovnika pri glasovanju o stečajnom planu. Ako sud nije donio odluku o pravu glasa, bit će dužan na prijedlog dužnika ili vjerovnika naknadno utvrditi opseg u kojem dužnik privremeno mora uzeti u obzir navedenu tražbinu. Na temelju takvog utvrđenja suda dužnik treba namiriti tražbinu neovisno o tome što tražbina nije konačno utvrđena. Ako iz konačnoga utvrđenja tražbine proizlazi da je dužnik platio premalo, dužan je nadoplatiti manjak, a ako proizlazi da je platio previše, može zahtijevati povrat viška, ali samo pod pretpostavkom da taj višak prelazi i nedospjeli dio tražbine na koji vjerovnik ima pravo na temelju stečajnoga plana (čl. 342.).

Rješenje suda kojim je određen nadzor nad ispunjenjem stečajnoga plana objavljuje se zajedno s rješenjem o zaključenju stečajnoga postupka. Također, ako su za to ispunjene zakonske pretpostavke, objavit će se lista poslova za koje je potrebna prethodna suglasnost stečajnoga upravitelja, iznos određenog kreditnog te sukladno Noveli, i nadzor nad društvom preuzimateljem, ako je sukladno i određen. Navedeni podaci upisat će se i u odgovarajuće javne knjige po službenoj dužnosti (čl. 353.) Pravilo o obvezi naknade troškova nadzora izmijenjeno je u skladu s novim dok je u mjerama stečajnoga plana. Troškove nadzora dužan je naknaditi dužnik dok je u slučaju preuzimanja društvo preuzimatelj dužno naknaditi troškove nastale nadzorom koji se nad njim provodi (čl. 355.) Prema Noveli, izborom stečajnoga plana (sanacijskog, likvidacijskog ili prijenosnog), kao načina provedbe stečajnoga postupka, omogućuje se nastavljanje poslovanja i nakon proteka jedne i pol godine od dana održanoga izvještajnog ročišta (čl. 217. st. 3.).

7. OSOBNA UPRAVA

Novelom nije bitno izmijenjena niti jedna odredba koja se odnosi na osobnu upravu. Osim izmjena terminološke naravi i načina objave na mrežnoj stranici e Oglasna ploča sudova (čl. 359.), jedina izmjena učinjena je u članku 356. stavak 2. točka 2., prema kojoj će sud odrediti osobnu upravu ako se, uz ispunjenje drugih pretpostavki, tome neće usprotiviti vjerovnik koji

je predložio otvaranje stečajnog postupka. Prema dosadašnjem uređenju, taj vjerovnik se trebao suglasiti.

8. OSLOBOĐEN OD PREOSTALIH OBVEZA

Intervencije u institut od preostalih obveza, osim terminoloških izmjena i novoga objave na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, učinjene su u odredbi o izjavi dužnika o ustupu svojih založivih tražbina radnoga odnosa ili drugih odgovarajućih tekućih tražbina.

Po novome, dužnik pojedinac, kao jedini ovlaštenik za podnošenje prijedloga za oslobođenje od preostalih obveza, dužan je uz prijedlog priložiti izjavu da svoje založive tražbine iz radnoga odnosa ili druge odgovarajuće tekuće tražbine ustupa u vrijeme od pet godina nakon zaključenja stečajnoga postupka povjereniku kojega će odrediti sud. Novelom je, dakle, rok od sedam godina, skraćen na pet godina. Ako je dužnik te svoje tražbine već prije ustupio ili založio trećoj osobi, u izjavi će biti dužan to navesti (čl. 373. st. 2.). Zakonski razlog za odbijanje prijedloga za oslobođenje od preostalih obveza zbog pravomoćne osude, izmijenjen je Novelom. Po novome, sud je dužan odbiti prijedlog dužnika, uz uvjet da je to na završnom ročištu predložio koji od stečajnih vjerovnika, ako je dužnik pravomoćno osuđen zbog kaznenog djela protiv imovine ili protiv gospodarstva. Prema dosadašnjem uređenju, radilo se o kaznenim djelima protiv gospodarstva prouzročanju stečaja i oštećenju vjerovnika. U skladu s tom promjenom, izmijenjena je i odredba o uskrati oslobođenja od preostalih obveza (čl. 383. st. 1.)

9. POVEZANA DRUŠTVA

Novelom se po prvi put u Stečajnom zakonu uređuju stečajni postupci povezanih društava. Ako sud do okončanja ročišta, radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnoga postupka, stekne uvjerenje da je dužnik društvo koje u drugome društvu ima većinski udio ili većinsko pravo u odlučivanju, ovisno ili vladajuće društvo, društvo koncerna ili društvo s uzajamnim udjelima prema Zakonu o trgovačkim društvima, tada je dužan provjeriti je li podnesen prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka nad društvom koje je povezano s dužnikom (čl. 391. st. 1) Ako sud utvrdi da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka nad društvom koje je povezano s dužnikom, odredba iz članka 8. stavak 1. o mjesnoj

nadležnosti trgovačkog suda prema sjedištu dužnika, neće se primijeniti, nego je za daljnje postupanje mjesno nadležan sud prema sjedištu društva koje ima vladajući utjecaj. U slučaju da nijedno od povezanih društava nema vladajući utjecaj, mjesno nadležan bit će sud prema sjedištu društva protiv kojeg je prvo podnesen prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka (čl. 391. st. 2). Prema odredbama članka 475. Zakona o trgovačkim društvima, ovisno društvo je pravno samostalno društvo na koje neko drugo društvo (vladajuće društvo) može imati neposredno ili posredno prevladavajući utjecaj. Pretpostavlja se da je društvo koje se nalazi u većinskome sudjelovanju ovisno o društvu koje u njemu ima većinski udio. Smatra se da neko društvo može imati prevladavajući utjecaj u drugome društvu ako kao dioničar ili član društva ima pravo izabrati, odnosno imenovati i opozvati imenovanje, odnosno razriješiti većinu članova uprave ili većinu izvršnih direktora ili članova nadzornog odbora, odnosno upravnog odbora društva ili na temelju sporazuma sklopljenog s drugim dioničarima i članovima tog društva ima kontrolu nad većinom glasačkih prava u društvu. Dužnost je mjesno nadležnog suda odrediti ročište radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnoga postupka u ustupljenom predmetu te, ako su ispunjeni uvjeti za otvaranje stečajnoga postupka nad povezanim društvima, donijeti zajedničku odluku o otvaranju stečajnoga postupka i provesti jedinstveni stečajni postupak (čl. 391. st. 3.) Zakon određuje da u stečajnom postupku nad dva ili više povezanih društava:

1. postoji jedna skupština vjerovnika i jedan odbor vjerovnika
2. postoji jedna stečajna masa
3. prestaju međusobne tražbine povezanih osoba
4. višak pri završnoj diobi dijeli se između povezanih društava razmjerno vrijednostima unovčene imovine koju je svako od povezanih društava unijelo u stečajnu masu (čl. 391. st. 4.)

10. MEĐUNARODNI STEČAJ

Osim niza terminoloških izmjena i novoga načina objave na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, pravila o međunarodnom stečaju sadržana u člancima 392.-427. dopunjena su jedino odredbom članka 394. prema kojoj se odredbe o međunarodnom stečaju ne primjenjuju na stečajne postupke na koje se primjenjuje Uredba vijeća (EZ), br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000., o stečajnom postupku. S tim u vezi potrebno je istaknuti kako je nakon donošenja Zakona, na snagu stupila Uredba (EU), br. 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20.

svibnja 2015., o postupku u slučaju nesolventnosti (preinaka) na temelju koje je stavljena izvan snage Uredba vijeća (EZ), br. 1346/2000.

11. SKRAĆENI STEČAJNI POSTUPAK

Novelom je aktivna legitimacija za podnošenje zahtjeva za provedbu skraćenoga stečajnoga postupka prenesena s Ministarstva financija Porezne uprave na Financijsku agenciju. Takav zahtjev Financijska agencija je dužna podnijeti za svaku pravnu osobu koja nema zaposlenih, koja u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana, a za koju pravnu osobu nisu ispunjene pretpostavke za pokretanje drugog postupka radi brisanja iz sudskog registra (čl. 428.). Financijska agencija dužna je zahtjev podnijeti nadležnom sudu u roku osam dana od isteka razdoblja 120 dana na propisanom obrascu. Zahtjev mora sadržavati podatke za identifikaciju dužnika te brojeve bankovnih računa, podatak o ukupnom iznosu duga evidentiranog na temelju neizvršenih osnova za plaćanje i podatke o imovini pravnih osoba, ako Financijska agencija raspolaže tim podacima. Nakon uvida u sudski registar sud je dužan na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova objaviti oglas koji mora sadržavati podatke za identifikaciju dužnika, podatak o ukupnom iznosu duga evidentiranog na temelju neizvršenih osnova za plaćanje, poziv osobama ovlaštenim za zastupanje dužnika po zakonu da u roku 15 dana od dana objave oglasa podnesu sudu javnobilježnički ovjeren popis imovine i obveza na propisanom obrascu, poziv vjerovnicima da najkasnije u roku 45 dana od objave oglasa predlože otvaranje stečajnoga postupka te upozorenje o pravnim posljedicama nepodnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka iz članka 431.

Ako osobe ovlaštene za zastupanje dužnika po zakonu u roku 15 dana ne podnesu popis imovine i obveza dužnika ili ako iz toga popisa proizlazi da dužnik ima imovinu koja nije dostatna za namirenje predvidivih troškova stečajnoga postupka te ako u roku 45 dana nijedan vjerovnik ne predloži otvaranje stečajnoga postupka i ne predjmi sredstva za namirenje troškova postupka, smatrat će se da je dužnik nesposoban za plaćanje. U tom će slučaju, sud po službenoj dužnosti, donijeti rješenje o otvaranju i zaključenju skraćenoga stečajnog postupka pri čemu će se na odgovarajući način primijeniti odredbe u slučajevima u kojima se otvoreni stečajni postupak ne provodi kao i odredbe o zaključenju stečajnoga postupka. Izbor stečajnoga upravitelja u skraćenom stečajnom postupku obavlja se metodom slučajnoga odabira s liste A stečajnih upravitelja i s liste B stečajnih upravitelja za područje nadležnoga suda (čl. 432.) Ako nisu ispunjene pretpostavke za istodobno otvaranje i zaključenje

skraćenog stečajnog postupka, sud će biti dužan obustaviti skraćeni stečajni postupak te odgovarajućom primjenom općih odredbi stečajnoga postupka donijeti rješenje o pokretanju prethodnoga postupka, odnosno otvaranju stečajnoga postupka (čl. 433.). Vjerovnike, koji predlože otvaranje stečajnoga postupka, sud će pozvati na solidarno plaćanje predujma za namirenje troškova stečajnoga postupka (čl. 444.). Potrebno je napomenuti kako ovi vjerovnici nisu oslobođeni plaćanja predujma u iznosu od 1.000,00 kuna.

Uz dosadašnje ovlaštenje na provedbu skraćenoga stečajnoga postupka, sudskim savjetnicima dana je i ovlast na donošenje odluka, izuzevši rješenja o pokretanju prethodnoga postupka, odnosno rješenja o otvaranju stečajnoga postupka. Naime, ako nisu ispunjene pretpostavke za istodobno otvaranje i zaključenje skraćenoga stečajnog postupka, sudski savjetnik podnosi sucu, kojeg na to ovlasti predsjednik suda, pisani prijedlog na temelju kojeg sudac donosi odluku o pokretanju prethodnoga postupka, odnosno otvaranju stečajnoga postupka. Protiv rješenja, koje je donio sudski savjetnik, dopuštena je žalba o kojoj odlučuje sudac pojedinac prvostupanjskoga suda. O žalbi protiv odluke suca donesene u prvom stupnju odlučuje drugostupanjski sud u vijeću koje čine tri suca (čl. 435. i 436.). Novelom su napuštene odredbe o osnivanju spisa jer su poslovničkog karaktera, vrednovanju obujma sudačkoga rada, jer su predmet akta o mjerilima za rad suda, pribavi izvataka iz sudskog registra, jer postoji dostupan informacijski sustav sudskog registra i obvezi podnositelja zahtjeva na predujmljivanje troška objave oglasa, jer je uveden novi način objave. Također brisana je odredba prema kojoj je sud u slučaju obustave skraćenog stečajnog postupka i donošenja rješenja o pokretanju prethodnog postupka bio ovlašten za privremenog stečajnog upravitelja postaviti odvjetnika, javnog bilježnika ili osobu s liste stečajnih upravitelja ili liste sudskih vještaka. Stoga će odgovarajućom primjenom općih odredbi o prethodnom postupku sud biti dužan izabrati i imenovati privremenoga stečajnoga upravitelja, odnosno odgovarajućom primjenom odredbi članaka 84. i 85. u vezi s člankom 118. stavak 2. točka 1. Navedeno podrazumijeva izbor privremenoga stečajnoga upravitelja metodom slučajnoga odabira s liste A stečajnih upravitelja za područje nadležnoga suda, odnosno ako sud smatra da stečajni upravitelj izabran metodom slučajnoga odabira ne raspolaže potrebnom stručnošću ili poslovnim iskustvom, za privremenog stečajnoga upravitelja može izabrati drugu osobu s liste A stečajnih upravitelja za područje nadležnoga suda.

12. STEČAJNI POSTUPAK NAD IMOVINOM PRAVNE OSOBE KOJA JE PRESTALA POSTOJATI

Zakonom je uvedena mogućnost provedbe stečajnog postupka na likvidacijskom imovinom, odnosno imovinom pravne osobe koja je prestala postojati. Naime, u slučaju, ako likvidator u postupku likvidacije nad imovinom pravne osobe koja je brisana iz sudskoga registra na temelju prijavljenih tražbina utvrdi da imovina nije dovoljna za namirenje svih tražbina vjerovnika s kamatama postoji mogućnost, odnosno dužnost provedbe stečajnoga postupka (čl. 437. st. 1.). U slučaju provedbe takvoga postupka stečajna masa (imovina) upisat će se u sudski registar. Pri upisu u sudski registar Ministarstvo financija - Porezna uprava će, po dužnosti, toj stečajnoj masi odrediti i dodijeliti osobni identifikacijski broj (čl. 437. st. 2.).

U stečajnom postupku nad imovinom pravne osobe koja je prestala postojati na stečajnu masu na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o stečajnom dužniku i njegovim tijelima. Također, u ime i za račun te mase mogu se voditi sporovi, ako ovim zakonom nije drukčije određeno, stečajna masa nositelj je prava vlasništva i drugih prava, dok će se odredbe Glave III. i VI. primjenjivati u tom postupku na odgovarajući način (čl. 437. st. 3. i 4.) S tim u vezi potrebno je ukazati na razloge uvođenja takve mogućnosti. Primjenom odredbi Zakona o trgovačkim društvima i Zakona o sudskom registru brojna trgovačka društva brisana su iz sudskog registra po službenoj dužnosti.¹³ Naime, prema odredbi članka 367. stavak 2. Zakona o trgovačkim društvima, društvo koje nema imovine može prestati tako da ga registarski sud briše iz sudskog registra na prijedlog nadležnog organa porezne uprave ili po službenoj dužnosti. Registarski sud će brisati društvo iz sudskog registra po službenoj dužnosti, ako ono tri godine po redu ne postupi po zakonskoj obvezi da objavi svoja godišnja financijska izvješća s propisanom dokumentacijom, kada je zakonom propisana obveza objavljivanja tih izvješća, niti ih dostavi tome sudu u roku šest mjeseci nakon što mu sud priopći nakanu da će ga brisati iz sudskog registra, a društvo u tome roku ne učini vjerojatnim da ima imovinu. Likvidacija društva se ne provodi, a društvo prestaje brisanjem iz sudskog registra. Pokaže li se nakon brisanja društva iz sudskog registra da ono ima imovinu koju bi trebalo podijeliti, provodi se likvidacija društva. Likvidatore na prijedlog zainteresiranih osoba imenuje sud. Sukladno stavku 3. toga članka, registarski sud mora nakanu da će društvo brisati iz sudskog registra priopćiti zakonskim zastupnicima društva po propisima o dostavi pismena i odrediti

¹³ Na temelju članka 70. stavak 5. Zakona o sudskom registru u 2012. brisana su ukupno 30.703 društva, u 2013. ukupno 3.880 društva, u 2014. ukupno 9.810, a u 2015. (zaključno s 30.6. 2015. ukupno 1.145 društva, neovisno o njihovu statusu blokade (sveukupno 45.538).

im primjereni rok za isticanje prigovora. Sud može odrediti da se nakana za brisanje društva i davanje roka za isticanje prigovora objavi onako kako se objavljuju upisi u sudski registar. U tom slučaju prigovor može istaknuti svaka osoba koja ima opravdani interes na tome da se društvo ne briše iz sudskog registra.

Na temelju članka 70. zakona o sudskom registru dužnost je trgovačkog (registarskog) suda po službenoj dužnosti provesti postupak brisanja subjekta upisa:

1. ako nema imovinu, odnosno ako ima imovinu neznatne vrijednosti
2. ako se u propisanom roku nije uskladio s propisom s kojim se trebao uskladiti
3. ako tri godine zaredom nije postupio po zakonskoj obvezi da objavi svoja godišnja financijska izvješća s propisanom dokumentacijom, ako je propisana obveza objavljivanja tih izvješća,
4. ako inozemni osnivač podružnice tri godine zaredom nije postupio po zakonskoj obvezi da registarskom sudu u koji je podružnica upisana dostavi radi upisa predaje svoja godišnja financijska izvješća i druge financijske isprave čije je objavljivanje zakonom propisano.

Iznimno, ako subjekt upisa nema imovinu, odnosno ako ima imovinu neznatne vrijednosti, sud provesti postupak brisanja subjekta upisa i na prijedlog nadležnog tijela Porezne uprave. Odredbama daljnjih stavaka toga članka propisan je sam postupak brisanja, od kojih je potrebno ukazati na odredbu stavka 13. koja omogućuje registarskom sudu da uz ispunjenje određenih pretpostavki donese rješenje o brisanju subjekta upisa i bez likvidacijskog postupka. Prema toj odredbi, sud je dužan, osim u postupku brisanja subjekt upisa koji se u propisanom roku nije uskladio s propisom s kojim se treba uskladiti, donijeti rješenje o brisanju subjekta upisa iz registra bez likvidacije:

- ako subjekt upisa u roku šest mjeseci nakon što mu sud priopći nakanu da će ga brisati iz sudskog registra ne učini vjerojatnim da ima imovinu,
- ako nije podnesen prigovor ili je izjavljeni prigovor odbačen,
- ako je prijedlog za otvaranje postupka predstečajne nagodbe ili stečajnog postupka odbačen ili odbijen,
- u drugim slučajevima, ako utvrdi da prigovor nije osnovan i da postoji razlog za brisanje.

Primjena navedenih pravila (bez likvidacije) nerijetko je dovela do toga da su osobe brisane, ali je ostala imovina. U pojedinim slučajevima predmetna imovina je prelazila iznos obveza, dok je u drugim bila manja od obveza. Posljedica toga je, s jedne strane, da vjerovnici nemaju od koga namiriti tražbine, iako postoji određena imovina. S druge strane, u pravnom prometu postoji imovina koja više nema nositelja prava jer je brisanjem iz registra taj nositelj prestao postojati. U tom slučaju je prijeko potrebno provesti postupak likvidacije nad tom imovinom, s tim što je potrebno da likvidator, ako na temelju prijavljenih tražbina utvrdi da imovina nije dovoljna za namirenje svih tražbina, postupak likvidacije odmah obustavi i predloži otvaranje stečajnog postupka nad stečajnom masom. Iako se Zakonom o sudskom registru nastojalo uvesti određena rješenja (primjena pravila o naknadnoj diobi stečajne mase), ona su se, zbog nedostatka subjektiviteta, osobnog identifikacijskog broja i dr. razloga, u primjeni pokazala nedostatnim.

13. UPIS STEČAJNE MASE U SUDSKI REGISTAR

Novelom se po prvi put uvodi upis stečajne mase u sudski registar. Taj upis određen je u tri slučaja:

1. u slučaju u kojem se otvoreni stečajni postupak ne provodi, ako nakon zaključenja stečajnoga postupka stečajni upravitelj u ime i za račun stečajne mase unovčava imovinu dužnika (čl. 133.),
2. ako nakon zaključenja stečajnoga postupka sud odredi nastavljanje postupka radi naknadne diobe (čl. 289.) te
3. ako se provodi stečajni postupak nad imovinom pravne osobe koja je stala postojati, kada likvidator u postupku likvidacije nad imovinom pravne osobe koja je brisana iz sudskoga registra na temelju prijavljenih tražbina utvrdi da imovina nije dovoljna za namirenje svih tražbina vjerovnika s kamatama (čl. 437.)

Podaci koji se upisuju u sudski registar za stečajnu masu sljedeći: 1. matični broj subjekta, 2. osobni identifikacijski broj, 3. naziv, koji se određuje tako da sadržava riječi "stečajna masa iza" i tvrtku, odnosno naziv stečajnoga dužnika 4. sjedište, koje se određuje prema adresi stečajnoga upravitelja, 5. ime i prezime stečajnoga upravitelja, njegov osobni identifikacijski broj i adresa prebivališta, 6. datum i broj rješenja kojim je određen upis stečajne mase u sudski registar i 7 rješenje o brisanju. Stečajna masa briše se iz sudskoga registra na temelju

rješenja suda. Sud će donijeti rješenje o brisanju stečajne mase po službenoj dužnosti nakon pravomoćnosti rješenja o zaključenju stečajnoga postupka (čl. 438.)

14 . PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

14. 1. Podzakonski akti

Vlada Republike Hrvatske dužna je donijeti uredbu iz članka 94. stavak 2. ovoga zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Zakona. Ministar nadležan za poslove pravosuđa dužan je u roku 30 dana od stupanja na snagu Zakona donijeti: (1) Pravilnik o sadržaju i obliku obrazaca koji se podnose u predstečajnom i stečajnom postupku (čl. 13. st. 2.) (2) Pravilnik o podacima koji se upisuju na listu stečajnih upravitelja i popis stečajnih upravitelja te način vođenja i objave popisa stečajnih upravitelja na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova (čl. 78. st. 7.), (3) Pravilnik o programu, pretpostavkama i načinu polaganja stručnoga ispita za stečajne upravitelje, stručne obuke i stručnoga usavršavanja nakon položenoga stručnog ispita za stečajne upravitelje (čl. 82. st. 2.), (4) Pravilnik o pretpostavkama i načinu izbora stečajnoga upravitelja metodom slučajnoga odabira (čl. 84. st. 3.), (5) Pravilnik o visini naknade troška Financijskoj agenciji za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka (čl. 110. st. 6.).

Do stupanja na snagu tih propisa ostaju na snazi u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama Zakona, propisi koji su doneseni na temelju prijašnjeg Stečajnog zakona, i koji su na snazi: (1) Uredba o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrada stečajnim upraviteljima, (2) Pravilnik o programu stručnoga ispita za stečajnoga upravitelja i načinu njegova polaganja, (3) Pravilnik o utvrđivanju liste stečajnih upravitelja (4) Rješenje o utvrđivanju liste stečajnih upravitelja.

14.2. Drugi zakoni

S obzirom na to da je Zakonom uređen predstečajni postupak odredbe Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi koje su uređivale postupke predstečajne nagodbe brisane su u cijelosti.

14.3. Prijelazne odredbe

Prema općem pravilu, stečajni postupci pokrenuti prije stupanja na snagu Zakona dovršit će se prema odredbama Stečajnoga zakona koji je bio na snazi u vrijeme njihova pokretanja.

Iznimno od osnovnog pravila, na postupke u tijeku, osim ako su radnje na koje se odnose započete prije stupanja na snagu zakona, primjenjuju se sljedeće odredbe Novele:

- članak 12. kojim se uređuje dostava sudskih pismena;
- članak 88. stavak 2. kojim se uređuje da stečajni upravitelj vodi poslovanje ako stečajni dužnik nastavlja poslovati tijekom postupka;
- članak 89. kojim se uređuju dužnosti stečajnoga upravitelja;
- članak 90. kojim se uređuje nadzor nad radom stečajnoga upravitelja;
- članak 91. kojim se uređuje razrješenje stečajnoga upravitelja;
- članak 94. kojim se uređuje nagrada za rad i naknada troškova stečajnoga upravitelja;
- članak 95. kojim se uređuje završni račun;
- članak 96. kojim se uređuje osnivanje odbora vjerovnika prije prvoga ročišta vjerovnika;
- članak 98. kojim se uređuju zadaci odbora vjerovnika;
- članak 102. kojim se uređuje nagrada za rad i naknada troškova članova odbora vjerovnika;
- članak 103. kojim se uređuje sazivanje skupštine vjerovnika;
- članak 132. kojim se uređuju slučajevi u kojima se otvoreni stečajni postupak ne provodi;
- članak 133. kojim se uređuje stečajna masa u slučajevima u kojima se otvoreni stečajni postupak ne provodi;
- članak 169. stavci 5.-8. kojima se uređuju postupci ovrhe i osiguranja različitih vjerovnika;
- članak 216. kojim se uređuje preuzimanje stečajne mase;
- članak 217. kojim se uređuje nastavljanje poslovanja stečajnoga dužnika;
- članak 227. kojim se uređuje izvještajno ročište;
- članak 229. kojim se uređuje unovčenje stečajne mase
- članci 235.-246. kojima se uređuje prodaj imovine dužnika kao cjeline;
- članak 247. kojim se uređuje unovčenje nekretnina, brodova i zrakoplova na kojima postoji različito pravo;
- članak 248. kojim se uređuje obračun troškova i namirenje različitih vjerovnika;
- članak 254. kojim se uređuje obračun troškova unovčenja predmeta na kojem postoji različito pravo; članak 289. stavci 4.-7. kojima se uređuje stečajna masa pri naknadnoj diobi;

- članak 293. stavak 4. kojim se uređuje ovlaštenje stečajnoga upravitelja nakon obustave i zaključenja stečajnoga postupka;
- članci 303.-355. kojima se uređuje stečajni plan;
- članak 438. kojim se uređuju podaci koji se upisuju u sudski registar za stečajnu masu.

Postupci predstečajnih nagodbi pokrenutih na temelju Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi dovršit će se prema odredbama toga Zakona. Međutim, članak 32. stavak 1. točka 2. Novele na odgovarajući će se način primijeniti i na predstečajne nagodbe sklopljene na temelju Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (čl. 442.). U postupcima pred sudom u kojima je utvrđen prekid postupka zbog otvaranja postupka predstečajne nagodbe i u kojima je, nakon toga, doneseno pravomoćno rješenje o odobrenju predstečajne nagodbe kojom je obuhvaćena tražbina vjerovnika, sud će postupak nastaviti i odbaciti tužbu odnosno obustaviti ovrhu ili postupak osiguranja, osim u odnosu na tražbine ili dio tražbina koje su u postupku predstečajne nagodbe osporene (čl. 443.)

Zakonom su propisani posebni rokovi za podnošenje zahtjeva za provedbu skraćenoga stečajnog postupka i prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka od strane Financijske agencije za pravne osobe koje na dan stupanja na snagu Zakona redosljeda osnova za plaćanje imaju evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana. Također su određene obveze Financijskoj agenciji u pogledu popisa tih pravnih osoba (čl. 44.). Isto tako, Zakon je odredio posebne pretpostavke za upis na liste stečajnih upravitelja onim stečajnim upraviteljima koji su na dan stupanja na snagu Zakona bile upisane na listi (čl. 440.).

14.4. Stupanje na snagu

Novi Stečajni zakon objavljen je u Narodnim novinama i stupio na snagu 1. rujna 2015. Time je prijašnji Stečajni zakon prestao važiti (čl. 445. i 446.).

LITERATURA

Knjige:

N. Baran, R. Duka, Lj. Hrastinski Jurčec, M.Ljubenko: Novi Stečajni zakon, Zagreb: Novi informator, 2015.

Internet:

1. Zakon. hr: Stečajni zakon [online]

Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/160/Ste%C4%8Dajni-zakon>

2. Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske: Vodič kroz stečajni postupak (pdf) [online]

Dostupno na: <https://www.mingo.hr/public/Vksp15.pdf>

3. Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske: Restrukturiranje, predstečajni ili stečajni postupak [online]

Dostupno na: <https://pravosudje.gov.hr/restrukturiranje-predstecajni-ili-stecajni-postupak/9908>

4. Narodne novine: Stečajni zakon [online]

Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_06_71_1365.html

ZAKLJUČAK

U Hrvatskoj postoji 15.000 tvrtki bez ijedne zaposlene osobe koje duguju oko 14,5 milijardi kuna. Sve takve tvrtke, koje su blokirane dulje od 120 dana, trebale bi automatski ići u stečaj. No budući da ih je mnogo, prve su na listi tvrtke bez zaposlenih koje su u blokadi više od 1000 dana, a kojih je oko 6500. Nakon tvrtki koje su više od 1000 dana u blokadi, kreću stečajevi za one koje su u blokadi od 500 dana do 1000 dana, a slijede one koje su blokirane od 360 do 500 dana, pa tako dok se ne riješe sve tvrtke koje su u takvoj situaciji i nemaju ni jednu zaposlenu osobu.

Tvrtkama koje imaju makar jednu zaposlenu osobu 120 dana blokade do otvaranja stečaja odbrojavat će se od stupanja novog Stečajnog Zakona na snagu. Država će onima koji će zbog odlaska tvrtke u stečaj izgubiti radno mjesto pomoći isplatom do tri minimalne plaće, koje zbog blokade računa ili stečaja od poslodavca nikad ne bi dobili. U kaznenom zakonu već postoji odredba da odgovorna osoba u roku od 120 dana mora pokrenuti stečajni postupak, ali mnogi to ipak ne čine. Zato je novim stečajnim zakonom određeno da su takve osobe odgovorne za štetu vjerovnicima te da se automatski terete za sudski trošak stečaja kada se pokrene. Osim direktora i članova uprave, po novom se zakonu odgovornim osobama smatraju i članovi nadzornog odbora te osnivač društva.

Vraća se mogućnost nastavka poslovanja i tijekom stečajnog postupka, kao i izrade stečajnog plana bez ograničenja. Međutim, nastavak poslovanja dopušten je najdulje godinu i pol od dana održanog izvještajnog ročišta, osim ako je stečajnom sucu podnesen Stečajni plan. Svaki će stečajni vjerovnik po novom zakonu imati pravo pobijanja pravnih radnji za svoj račun i na svoj rizik troškova. Ovo je novost, jer je dosad osoba koja je pobijala pravne radnje morala snositi sve troškove, a dobit je bila dijeljena s ostalim vjerovnicima.

Ključne riječi: stečajni postupak, tvrtka, Republika Hrvatska

SUMMARY

There are 15,000 companies in Croatia with no employees who owe some 14.5 billion kuna. All such companies, which are blocked for more than 120 days, should automatically go bankrupt. But since there are so many, they are the first on a list of companies without employees who are blocked for more than 1,000 days, of which about 6500. After companies

that have been blocked for more than 1000 days, bankruptcy runs for those in the blockade of 500 Days to 1000 days, followed by those that are blocked from 360 to 500 days, so until all companies that are in such a situation are solved and have no employees.

Companies that have at least one employee a 120-day blockade until bankruptcy is opened will count towards the entry into force of the new Bankruptcy Act. The state will for those who, due to leaving the bankruptcy business, lose their workplace assistance by paying up to three minimum wages, which would never have been due to account blocking or bankruptcy from the employer. In criminal law there is already a provision that a responsible person must initiate bankruptcy proceedings within 120 days, but many do not. Therefore, the new bankruptcy law stipulates that such persons are liable for damage to creditors and are automatically charged with the court's bankruptcy costs when they start. In addition to the directors and members of the Board, the new law also includes the members of the supervisory board and the founder of the company as responsible persons.

The possibility of business continuation and bankruptcy proceedings, as well as the production of a bankruptcy plan, are restored. However, the continuation of the business is permitted for the longest year and a half from the day of the reporting hearing held, unless the bankruptcy trustee filed with the bankruptcy judge. Each bankruptcy creditor under the new law will have the right to rebut legal action for its account and at its cost risk. This is a novelty, since so far the person who opposed legal action had to bear all the costs, and the profits were shared with other creditors.

Keywords: bankruptcy proceedings, company, Republic of Croatia